

ป่า 1 ล้านไร่

ยังคงทำหน้าที่ดูดซับคาร์บอนฯ และเป็นที่พักพิงที่เข้มแข็งให้ชุมชน

“ถึงเหนื่อยเท่าไร เพื่อแลกกับสิ่งที่ดี และเพื่อวันพรุ่งนี้ของเรารวมทุกคน เพื่อสู่ซึ่งจุดหมายที่ก้าวสู่สากล พร้อมใจจะยกมือสู้ไปไม่หวั่น ด้วยศรัทธาของเราที่ทำเพื่อคนไทย สร้างทุกสิ่งด้วยใจที่เรามุ่งมั่น นี้คือ ปตท. ที่เราสร้างร่วมกัน มากำหนดแผ่นดินไทย...”

บทเพลง “แต่ดาวทุกดวง” ที่เตือนใจชาว ปตท. ในการทำงานปลูกป่า 1 ล้านไร่ ว่าแม้ว่าเราจะยากเย็นแสนเข็ญเพียงใด เรายังภูมิใจและปลื้มปิติ เพราะเรารู้ว่า พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงรับรู้อิโหน่อิเหน่อที่เราทำเพื่อประเทศชาติ จากเหตุการณ์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จพระราชดำเนินไปในพิธีมอบกล้า “โครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ ปีที่ 50” จำนวน 1 ล้านไร่ ที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เมื่อปี พ.ศ. 2545 ในครั้งนั้น พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปฏิสันถารกับทีมงานและชุมชนอย่างสนพระราชหฤทัยเกือบ 4 ชั่วโมง นำความปลื้มปิติมาสู่ทุกคนที่ได้ร่วมงานในวันนั้น

โครงการปลูกป่า 1 ล้านไร่ของ ปตท. มีจุดเริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2537 สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระราชเสาวนีย์ให้รัฐบาลหาทางยับยั้งการตัดไม้ทำลายป่า และฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรมเป็นการเร่งด่วน เนื่องจากทรงเห็นว่าป่าไม้ในประเทศไทยถูกทำลายลงไปมาก ในครั้งนั้นรัฐบาลได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ รับสนองพระราชเสาวนีย์ จัดทำโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสทรงครองราชย์ ปีที่ 50 (พ.ศ. 2539) ขึ้น โดยมีพื้นที่เป้าหมาย 5 ล้านไร่ทั่วประเทศ ด้วยความที่ ปตท. เป็นองค์กรที่มีปณิธานอย่างชัดเจน ในการดำเนินธุรกิจควบคู่ไปกับการรับผิดชอบต่อสังคมและรักษาสภาพแวดล้อม จึงอาสาเข้าร่วมโครงการด้วยการปลูกป่า 1 ล้านไร่ โดยเริ่มดำเนินการปลูกป่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2537 เป็นต้นมา มีแปลงปลูกป่า 423 แปลง ใน 48 จังหวัดทั่วประเทศ

บางคนอาจจะคิดว่าความเป็นองค์กรธุรกิจขนาดใหญ่ ไม่จำเป็นต้องทำอะไรแบบนี้ แต่อุดมการณ์ของ ปตท. ไม่ใช่การทำการธุรกิจโดยแสวงหาผลกำไรเพียงอย่างเดียว ดังที่ คุณเลื่อน กฤษณกริ อดีตผู้ว่าการการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย เคยกล่าวไว้ว่า “ลำพัง ปตท. โดย คน ปตท. เราเอาตัวรอดได้แน่นอน แต่เมื่อประเทศมีปัญหาใหญ่ที่แก้ไขไม่ได้ ต้องการความช่วยเหลือ ถ้าเราไม่ช่วย เราจะไม่รู้จะภูมิใจไปทำไม”

การปลูกป่าให้เป็นป่าถาวรได้อย่างแท้จริง ปตท. ได้เรียนรู้ว่าต้อง “ปลูกป่าในใจคน” พร้อมกับการปลูกต้นกล้า ซึ่งก่อให้เกิดภาพความสำเร็จของโครงการปลูกป่าฯ ที่ ปตท. มีส่วนร่วมจากการวิจัยของศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ พบว่า ระหว่างปี พ.ศ. 2537-2551 ป่าถาวรที่ ปตท. และชุมชนร่วมกันปลูก

สามารถดูดซับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ 18.17 ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์ คิดเป็นมูลค่าป่าในการกักเก็บคาร์บอนไดออกไซด์ 6,052 ล้านบาท และคายก๊าซออกซิเจน 14.5 ล้านตันออกซิเจน ส่วนประชาชนที่อยู่รอบแปลงปลูกก็สามารถใช้ประโยชน์จากป่าได้ถึง 2,000 ล้านบาทต่อปี

นี่เป็นสิ่งที่บอกได้ชัดเจนว่า ป่าไม่ได้เพียงช่วยให้ระบบนิเวศกลับคืนมา แต่การปลูกป่ายังทำให้ชุมชนได้เรียนรู้ว่า “ปลูกป่าได้มากกว่าต้นไม้” เพราะเรายังได้องค์ความรู้ที่มีคุณค่าในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และสร้างจิตสำนึกที่ดีให้กับคนไทย โดยเฉพาะชุมชนที่อยู่ในพื้นที่โครงการปลูกป่าฯ ที่ได้รับการจัดตั้งเป็น “หมู่บ้าน ปตท. พัฒนา” ซึ่งถือเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้คนในชุมชนมาร่วมด้วยช่วยกันดูแลรักษาป่าที่ร่วมกันปลูก และเป็นการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศ อันเกิดจากความยากจนของคนในพื้นที่รอบแปลงปลูก ปตท. จึงได้เข้าไปจัดการฝึกอบรมอาชีพที่เหมาะสม เพื่อให้พวกเขาสามารถพึ่งพาตนเอง และสร้างชุมชนที่เข้มแข็งได้ รวมทั้งปลูกจิตสำนึกให้เกิดความรัก ความหวงแหน และร่วมกันดูแลรักษาป่าบนพื้นฐานของหลักการว่า “คนอยู่ได้ ป่าอยู่รอด คนกับป่าผูกพันพึ่งพิง เอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน”

จากจุดนี้ยังได้ขยายไปสู่โครงการอื่นๆ ที่มุ่งเน้นการสร้างคนเพื่อดูแลรักษาผืนป่า ตามมา เพราะเราเชื่อว่าการปลูกป่าไม่สามารถยั่งยืนได้ หากปราศจาก “คน” ที่จะมาดูแลรักษาป่า ปตท. จึงจัดการให้ความรู้ ความเข้าใจ และการดูแลรักษาป่าอย่างถูกต้อง อาทิ “โครงการรณรงค์อาสาสมัครพิทักษ์ป่า” เป็นโครงการที่สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ทรงโปรดเกล้าฯ ให้จัดตั้งขึ้น ทรงมีพระราชประสงค์ให้ “คน” กับ “ป่า” อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข พึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน เพื่อให้คนรัก และหวงแหน เกิดจิตสำนึกในการพิทักษ์ อนุรักษ์ และฟื้นฟูสภาพป่าให้คงประโยชน์อย่างยั่งยืน ปตท. ได้น้อมนำโครงการฯ นี้มาต่อยอดขยายผล ด้วยการจัดฝึกอบรมราษฎรที่อยู่รอบแปลงปลูกป่าตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 จำนวน 132 รุ่น โดยได้รับพระราชทานธงพิทักษ์ป่าเพื่อรักษาชีวิต จำนวน 42 ธง และราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า ได้รับเข็มพระราชทานราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่าดีเด่น จำนวน 6 ราย จากสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ เพื่อเป็นเกียรติและขวัญกำลังใจที่พวกเขา

อาสาทำหน้าที่ปกป้องดูแล รักษาป่าด้วยความสมัครใจ นอกจากนี้ ปตท. ยังเริ่มดำเนิน “โครงการฝึกอบรมอาสาสมัครป้องกันไฟป่า” ในปี พ.ศ. 2538 เพื่อให้ราษฎรรอบพื้นที่แปลงปลูกป่าของ ปตท. เกิดจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และตระหนักถึงมหันตภัยที่เกิดจากไฟป่า โดยให้ความรู้เกี่ยวกับกรป้องกันไฟป่า การดูแลป่า การทำแนวกันไฟ การใช้เครื่องมือดับไฟป่า และวิธีดับไฟป่าที่ถูกต้อง สามารถนำไปใช้ในการป้องกันไฟป่าได้อย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันมีการอบรมไปแล้วจำนวน 132 รุ่น

อีกโครงการหนึ่งที่ดีว่าเป็นการสร้างรากฐานสำคัญของคนที่จะมาดูแลรักษาป่าให้คงอยู่อย่างยั่งยืนต่อไป นั่นคือ เยาวชนซึ่งเป็นอนาคตและความหวังของชาติ ปตท. จึงจัดทำ “โครงการยุวชน ปตท. รักษาป่า” โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2538 เพื่อสร้างจิตสำนึก ความรู้ ความเข้าใจในการดูแลรักษาต้นไม้ และการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ให้แก่เด็กเรียน เยาวชนที่อยู่รอบๆ พื้นที่แปลงปลูกป่า ปัจจุบันมีการอบรมไปแล้วจำนวนทั้งสิ้น 132 รุ่น กว่า 1,000 โรงเรียน

เนื่องในโอกาสที่สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ทรงมีพระชนมายุครบรอบ 80 พรรษา ในปี พ.ศ. 2555 นี้ ปตท. ได้ปลูกป่าถวายสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ จำนวน 10,000 ไร่ โดยปลูกป่าในปี พ.ศ. 2555 ณ อุทยานแห่งชาติแม่จรม ตำบลน้ำพาง อำเภอแม่จรม และอุทยานแห่งชาติภูคา ต.หนองแดง อ.แม่จรม จ.น่าน จำนวน 5,000 ไร่ และปลูกในปี พ.ศ. 2556 อีกจำนวน 5,000 ไร่

ไม่เพียงเท่านั้น ยังมีผลงานการดูแลรักษาป่าของโครงการราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า อีกจำนวนหลายพื้นที่ เพื่อแสดงถึงความจงรักภักดีต่อสมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ในฐานะที่ทรงทรงหวงใยในเรื่องทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยมาโดยตลอด

ฟื้นป่าแห่งใหม่จะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง พร้อมๆ กับการรักษาผืนป่าที่มีอยู่เดิมให้คงอยู่อย่างยั่งยืน ความคิดนี้จะจริงได้ไม่ยากเลย หากคนไทยทุกคนเริ่มปลูกต้นกล้าจิตสำนึกในการอนุรักษ์ให้เกิดขึ้นในใจ ตั้งแต่วันนี้ และทำให้ต้นกล้านั้นเติบโต ขยายผล ด้วยการลงมือทำ

